

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

30. januar 2025*

»Præjudiciel forelæggelse – forbrugerbeskyttelse – virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked – direktiv 2005/29/EF – midler til bekæmpelse af en sådan praksis – artikel 11 og 13 – håndhævelsessager på det forbrugerretlige område – overholdelse af en rimelig frist – national lovgivning, der fastsætter en forpligtelse for den nationale myndighed til at vedtage en klagepunktsmeddelelse inden for en frist på 90 dage fra kendskabet til overtrædelsens væsentligste elementer – automatisk annullation af den nationale myndigheds afgørelse i dens helhed i tilfælde af tilsidesættelse af denne frist – princippet *ne bis in idem* – bortfald af beføjelsen til at indlede en ny håndhævelsessag vedrørende de samme faktiske omstændigheder – effektivitetsprincippet – virksomheders ret til forsvar«

I sag C-510/23,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (den regionale forvaltningsdomstol for Lazio, Italien) ved afgørelse af 2. august 2023, indgået til Domstolen den 8. august 2023, i sagen

Trenitalia SpA

mod

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato,

procesdeltager:

Federconsumatori,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling),

sammensat af Domstolens præsident, K. Lenaerts, som fungerende formand for Anden Afdeling, afdelingsformanden for Første Afdeling, F. Biltgen, formanden for Fjerde Afdeling, I. Jarukaitis, formanden for Femte Afdeling, M.L. Arastey Sahún (refererende dommer), og dommer J. Passer,

generaladvokat: P. Pikamäe,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

* Processprog: italiensk.

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Trenitalia SpA ved avvocati P. Fattori, A. Lirosi og S. Spagnuolo,
- Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato ved avvocato dello Stato F. Sclafani,
- den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocati dello Stato L. Fiandaca og P. Gentili,
- Europa-Kommissionen ved P. Kienapfel, P. Ondrůšek og D. Recchia, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 5. september 2024, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 11 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked og om ændring af Rådets direktiv 84/450/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 (direktivet om urimelig handelspraksis) (EUT 2005, L 149, s. 22).
- 2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Trenitalia SpA og Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (konkurrence- og markedstilsynsmyndighed, Italien) (herefter »AGCM«) angående sanktioner, som sidstnævnte har pålagt Trenitalia på grund af urimelig handelspraksis.

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 2005/29

- 3 Artikel 1 i direktiv 2005/29 med overskriften »Formål« fastsætter direktivets følgende:
»Formålet med dette direktiv er at bidrage til et velfungerende indre marked og opnå et højt forbrugerbeskyttelsesniveau gennem tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om urimelig handelspraksis, der skader forbrugernes økonomiske interesser.«
- 4 Dette direktivs artikel 5, der har overskriften »Forbud mod urimelig handelspraksis«, bestemmer følgende i stk. 1:
»Urimelig handelspraksis forbydes.«

5 Følgende fremgår af det nævnte direktivs artikel 11 med overskriften »Håndhævelse«:

»1. Medlemsstaterne påser, at der findes tilstrækkelige og effektive midler til bekæmpelse af urimelig handelspraksis og til at sikre, at dette direktivs bestemmelser overholdes i overensstemmelse med forbrugernes interesse.

Disse midler skal omfatte retsforskrifter, hvorefter personer eller organisationer, herunder konkurrenter, der i henhold til medlemsstaternes lovgivning har en legitim interesse i at bekæmpe urimelig handelspraksis, får adgang til:

a) at indbringe en sag for retten i anledning af sådan urimelig handelspraksis

og/eller

b) at indbringe sådan urimelig handelspraksis for en administrativ myndighed, som har kompetence til enten at træffe afgørelse om klager eller indlede passende retsforfølgning.

[...]

2. I henhold til de i stk. 1 omhandlede retsforskrifter skal medlemsstaterne, hvis de finder, at sådanne foranstaltninger er nødvendige under hensyn til alle berørte interesser og navnlig offentlighedens interesse, tillægge domstolene eller de administrative myndigheder beføjelse til:

a) at påbyde indstilling af den urimelige handelspraksis eller at indlede passende retsforfølgning for at få påbudt at den indstilles

b) dersom den pågældende urimelige handelspraksis endnu ikke er iværksat, men vil blive det meget snart, at forbyde denne praksis eller indlede passende retsforfølgning for at få den forbudt

også selv om der ikke er ført bevis for, at der faktisk er lidt tab eller skade, eller at der er tale om forsæt eller uagtsomhed fra den erhvervsdrivendes side.

[...]«

6 Det samme direktivs artikel 13 med overskriften »Sanktioner« fastsætter følgende:

»Medlemsstaterne fastsætter de sanktioner, der anvendes i tilfælde af overtrædelse af de nationale bestemmelser, der vedtages i forbindelse med dette direktiv, og træffer alle fornødne foranstaltninger for at sikre sanktionernes gennemførelse. Sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsernes grovhed og have afskrækkende virkning.«

Forordning nr. 2006/2004

- 7 Syvende betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2006/2004 af 27. oktober 2004 om samarbejde mellem nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af lovgivning om forbrugerbeskyttelse (»forordningen om forbrugerbeskyttelsessamarbejde«) (EUT 2004, L 364. s. 1), som ændret ved direktiv 2005/29 (herefter »forordning nr. 2006/2004«), havde følgende ordlyd:
- »Et velfungerende indre marked og forbrugerbeskyttelse forudsætter, at de kompetente myndigheder frit kan indgå i et gensidigt samarbejde om udveksling af informationer, påvisning og undersøgelse af overtrædelser inden for Fællesskabet og træffe foranstaltninger med henblik på disses ophør eller forbud.«
- 8 Artikel 1 i forordning nr. 2006/2004 med overskriften »Formål« fastsatte følgende:
- »Ved denne forordning fastsættes de betingelser, hvorunder de kompetente myndigheder i medlemsstaterne, der er udpeget som ansvarlige for håndhævelse af lovgivning, som beskytter forbrugernes interesser, skal samarbejde med hinanden og med [Europa-]Kommissionen med henblik på at sikre overholdelse af nævnte lovgivning og et velfungerende indre marked samt forbedre beskyttelsen af forbrugernes økonomiske interesser.«
- 9 Følgende fremgik af denne forordnings artikel 3 med overskriften »Definitioner«:
- »I denne forordning forstås ved:
- a) »lovgivning, som beskytter forbrugernes interesser«: direktiverne i bilaget som gennemført i medlemsstaternes nationale ret og de forordninger, der er nævnt i bilaget
- [...]«
- 10 Den nævnte forordnings artikel 9 med overskriften »Koordinering af markedsovervågning og håndhævelse« fastsatte følgende:
- »1. De kompetente myndigheder koordinerer deres markedsovervågning og håndhævelse. De udveksler alle de oplysninger, der er nødvendige til dette formål.
2. Bliver de kompetente myndigheder klar over, at en overtrædelse inden for Fællesskabet skader forbrugerne i mere end to medlemsstater, koordinerer de deres håndhævelse og anmodninger om gensidig bistand via det centrale forbindelseskantor. De bestræber sig navnlig på at gennemføre sideløbende undersøgelser og håndhævelsesforanstaltninger.
- [...]«
- 11 Bilaget til den samme forordning omhandlede i nr. 16) hertil direktiv 2005/29.
- 12 Forordning nr. 2006/2004 blev ophævet med virkning fra den 17. januar 2020 ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/2394 af 12. december 2017 om samarbejde mellem nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af lovgivning om forbrugerbeskyttelse og om ophævelse af forordning (EF) nr. 2006/2004 (EUT 2017, L 345, s. 1).

Italiensk ret

Forbrugerloven

- 13 Artikel 27 i decreto legislativo n. 206 – Codice del consumo (lovdekret nr. 206 om forbrugerloven) af 6. september 2005 (almindeligt tillæg til GURI nr. 235 af 8.10.2005) i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen, med overskriften »Administrativ og retlig beskyttelse«, bestemmer følgende:

»1. [AGCM] varetager de i denne artikel omhandlede beføjelser også i egenskab af kompetent myndighed med henblik på anvendelsen af [forordning nr. 2006/2004] inden for de lovbestemte rammer.

[...]

2. [AGCM] nedlægger, af egen drift eller efter anmodning fra enhver person eller organisation, som har interesse heri, forbud mod vedvarende urimelig handelspraksis og eliminerer virkningerne heraf. I dette øjemed anvender [AGCM] de i ovennævnte forordning [...] nr. 2006/2004 omhandlede undersøgelses- og håndhævelsesbeføjelser også med hensyn til ikke grænseoverskridende overtrædelser. [...]

[...]

13. Administrative bøder for overtrædelse af dette dekret er, såfremt de finder anvendelse, undergivet bestemmelserne i kapitel I, afsnit I, og artikel 26-29 i [legge 24 novembre 1981, n. 689 – Modifiche al sistema penale (lov nr. 689 om ændringer af den strafferetlige ordning) af 24. november 1981 i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen (herefter »lov nr. 689/81«)]. [...]«

Lov nr. 689/81

- 14 Lov nr. 689/81 regulerer den almindelige ordning for administrative bøder og fastsætter følgende i artikel 14 heri med overskriften »Klagepunktsmeddelelse og underretning«:

»Så vidt muligt skal både overtræderen og eventuelt den eller de personer, som hæfter solidarisk for betalingen af det beløb, som skyldes for overtrædelser, umiddelbart underrettes om overtrædelser.

Hvis den umiddelbare underretning ikke har fundet sted for alle eller nogle af de i det foregående stykke nævnte personer, skal overtrædelsens elementer meddeles de berørte personer med bopæl i landet inden for 90 dage og dem med bopæl i udlandet inden for 360 dage fra det tidspunkt, hvor overtrædelser er blevet fastslået.

Når dokumenterne vedrørende overtrædelser fremsendes til den kompetente myndighed efter afgørelse fra den judicielle myndighed, begynder de i det foregående afsnit anførte frister at løbe fra datoen for modtagelsen [af disse dokumenter].

[...]«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 15 Trenitalia er det største selskab for personbefordring med jernbane i Italien. Selskabet varetager jernbanetransporten med både regionaltog og fjerntog, idet sidstnævnte kategori navnlig omfatter højhastighedstog.
- 16 I perioden 2011-2016 modtog AGCM indberetninger og klager fra forbrugere, fra Autorità di regolazione dei trasporti (transporttilsynsmyndigheden, Italien) og fra organisationen Federconsumatori, der vedrørte fremgangsmåden ved onlinesalg af togbilletter. Den 21. oktober 2016 tilføjede AGCM resultaterne af de simulationer af køb, som myndighedens ansatte havde foretaget mellem den 26. august og den 30. september 2016, til sagsakterne.
- 17 Den 15. november 2016 underrettede AGCM Trenitalia om beslutningen om at indlede en sag med henblik på at fastslå en overtrædelse på forbrugerbeskyttelsesområdet og foretog en kontrolundersøgelse på dette selskabs hjemsted, der gav anledning til beslaglæggelse af dokumenter. Trenitalias rådgivere havde mulighed for at få indsigt i undersøgelsesakterne og fremføre modargumenter. Derudover blev der også foretaget en kontrolundersøgelse hos det selskab, der havde leveret det IT-system, som Trenitalia anvendte.
- 18 Ved afgørelse af 19. juli 2017 fastslog AGCM, at der var tale om en urimelig handelspraksis fra Trenitalias side i forbindelse med onlinesalget af togbilletter. De rejseløsninger, der blev foreslået forbrugeren via Trenitalias telematiske IT-system, søgesystem og system til billetkøb, indebar nemlig efter AGCM's opfattelse hovedsageligt brug af højhastighedstog, selv om brug af langt billigere regionaltog for de samme ankomst- og afgangstidspunkter, som ikke blev foreslået, ville have været muligt. Denne myndighed pålagde derfor Trenitalia at bringe den kritiserede praksis til ophør, indrømmede selskabet en frist til at identificere de nødvendige foranstaltninger med henblik herpå og pålagde, henset til overtrædelsens grovhed og varighed, selskabet en bøde på 5 mio. EUR.
- 19 Trenitalia har anfægtet AGCM's afgørelse af 19. juli 2017 ved Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (den regionale forvaltningsdomstol for Lazio, Italien), som er den forelæggende ret, idet selskabet bl.a. har gjort gældende, at den kontradiktoriske undersøgelsesfase i den sag, der gav anledning til denne afgørelse, blev indledt for sent.
- 20 Den forelæggende ret har i denne forbindelse anført, at de sager, som AGCM gennemfører på forbrugerbeskyttelsesområdet, ifølge den seneste retspraksis ved Consiglio di Stato (øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Italien) skal overholde artikel 14 i lov nr. 689/81, i henhold til hvilken denne myndighed er forpligtet til at indlede den kontradiktoriske undersøgelsesfase i sagen ved at give meddelelse om klagepunkterne inden for en frist på 90 dage fra det tidspunkt, hvor myndigheden får kendskab til den angivelige overtrædelses væsentligste elementer, idet dens sanktionsbeføjelse ellers bortfalder (herefter »den pågældende frist«).
- 21 Starttidspunktet for den pågældende frist er undergivet domstolsprøvelse, inden for rammerne af hvilken forvaltningsdomstolen skal foretage en retrospektiv vurdering og undersøge, hvornår de elementer, der var tilgængelige for AGCM på et givent tidspunkt, var tilstrækkelige for myndigheden til at være forpligtet til at vedtage klagepunktsmeddelelsen og således udløse indledningen af den kontradiktoriske undersøgelsesfase i sagen. Enhver overskridelse af denne frist fører til annullation af den af AGCM vedtagne afgørelse efter håndhævelsessagen i dens

helhed. I kraft af princippet *ne bis in idem* er det i øvrigt ikke længere muligt for denne myndighed at indlede en ny håndhævelsessag vedrørende den samme praksis, selv hvis den berørte virksomhed aldrig har bragt denne til ophør.

- 22 Ifølge den forelæggende ret skader anvendelsen af den pågældende frist AGCM's selvstændighed, idet den tvinger denne myndighed til at behandle de sager, der indbringes for den, på grundlag af et rent kronologisk kriterium, uden at den kan tage hensyn til de særlige kendetegn ved hver sag. Henset til den store kompleksitet i AGCM's arbejde, navnlig i forbindelse med undersøgelser vedrørende store økonomiske aktørers aktiviteter, øger en forhastet indledning af den kontradiktoriske undersøgelsesfase i sagen desuden risikoen for, at denne myndighed ikke vil kunne indsamle de elementer, der er nødvendige og tilstrækkelige for at konstatere den kritiserede overtrædelse.
- 23 I denne forbindelse har den forelæggende ret draget en parallel til de sanktioner, der vedtages på konkurrenceområdet, hvor den kompetente myndighed er forpligtet til at afslutte håndhævelsessagen »inden for en rimelig frist«. Denne sidstnævnte frist gælder ligeledes analogt på området for forbrugerbeskyttelse, således at den pågældende frist, som under alle omstændigheder ikke følger af EU-lovgivningen om forbrugerbeskyttelsen, ikke skal finde anvendelse.
- 24 For så vidt som den virksomhed, som mistænkes for urimelig handelspraksis, ikke i henhold til national lovgivning som fortolket af Consiglio di Stato (øverste domstol i forvaltningsretlige sager) er forpligtet til at godtgøre, at den har lidt en skade som følge af indledningen af den kontradiktoriske undersøgelsesfase i sagen efter udløbet af den pågældende frist, følger der desuden heraf en uafkræftelig formodning for, at denne virksomheds ret til forsvar er blevet krænket alene i kraft af fristoverskridelsen.
- 25 Under alle omstændigheder er anvendelsen af en frist, hvis starttidspunkt afhænger af det enkelte tilfælde, ikke forenelig med princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, som de sanktionerede virksomheder skal kunne kræve overholdt.
- 26 Henset til disse betragtninger er den forelæggende ret i tvivl om, hvorvidt det er foreneligt med EU-retten at anvende den pågældende frist på undersøgelsessager om overtrædelser, der sanktioneres med de nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af direktiv 2005/29.
- 27 På denne baggrund har Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (den regionale forvaltningsdomstol for Lazio) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 11 i [...] direktiv 2005/29 [...], sammenholdt med princippet om forbrugerbeskyttelse og princippet om god forvaltningsskik, fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den, der følger af anvendelsen af artikel 14 i lov nr. 689/[81] – som fortolket i retspraksis – ifølge hvilken [AGCM] har pligt til at indlede en [undersøgelsessag] med henblik på at fastlægge, om der foreligger en [urimelig] handelspraksis, inden for en frist på 90 dage, der løber fra det tidspunkt, hvor [AGCM] har fået kendskab til overtrædelsens væsentligste elementer, idet disse [blot] kan [være] de elementer, som er indeholdt i den første [indberetning om] overtrædelsen?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 28 Indledningsvis skal det bemærkes, at det som led i den samarbejdsprocedure mellem de nationale retsinstanser og Domstolen, som er indført ved artikel 267 TEUF, tilkommer denne at give den nationale retsinstans et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den. Ud fra dette synspunkt påhviler det Domstolen efter omstændighederne at omformulere de spørgsmål, den forelægges, og inddrage EU-retlige regler, som den nationale ret ikke har henvist til i sit spørgsmål (jf. i denne retning dom af 30.1.2024, Direktor na Glavna direksia »Natsionalna politisia« pri MVR – Sofia, C-118/22, EU:C:2024:97, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).
- 29 I nærværende sag har den forelæggende ret, selv om den har begrænset sit spørgsmål alene til artikel 11 i direktiv 2005/29, ligeledes anført, at en tilsidesættelse af den pågældende frist medfører annullation af den endelige afgørelse, der blev vedtaget af AGCM, i dens helhed, samt bortfald af denne sidstnævntes beføjelse til at indlede en ny procedure vedrørende de samme faktiske omstændigheder. For så vidt som dette direktivs artikel 13 vedrører medlemsstaternes fastsættelse af regler om sanktioner, der anvendes i tilfælde af overtrædelse af de nationale bestemmelser, der vedtages i forbindelse med det nævnte direktiv, skal det forelagte spørgsmål også besvares under hensyntagen til denne artikel 13.
- 30 Med henblik på at give den forelæggende ret et fuldstændigt brugbart svar skal det således fastslås, at den forelæggende ret nærmere bestemt ønsker oplyst, om artikel 11 og 13 i direktiv 2005/29 skal fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for en national lovgivning, som i forbindelse med en sag, der gennemføres af en national myndighed med ansvar for håndhævelse af forbrugerbeskyttelseslovgivningen med henblik på at fastlægge, om der foreligger en urimelig handelspraksis, pålægger denne myndighed dels at indlede den kontradiktoriske undersøgelsesfase i denne sag ved at give den berørte virksomhed meddelelse om klagepunkterne inden for en frist på 90 dage fra det tidspunkt, hvor myndigheden får kendskab til den angivelige overtrædelses væsentligste elementer, idet disse blot kan være de elementer, som er indeholdt i den første indberetning om denne overtrædelse, dels at sanktionere tilsidesættelsen af denne frist ved en annullation af den nævnte myndigheds afgørelse i dens helhed efter håndhævelsessagen og ved bortfald af denne sidstnævntes beføjelse til at indlede en ny håndhævelsessag vedrørende den samme praksis.
- 31 I henhold til artikel 11, stk. 1, første afsnit, i direktiv 2005/29 påser medlemsstaterne, at der findes tilstrækkelige og effektive midler til bekæmpelse af urimelig handelspraksis og til at sikre, at dette direktivs bestemmelser overholdes i overensstemmelse med forbrugernes interesse. Artikel 11, stk. 2, litra a), præciserer, at medlemsstaterne, hvis de finder, at sådanne foranstaltninger er nødvendige under hensyn til alle berørte interesser og navnlig offentlighedens interesse, skal tillægge de administrative myndigheder beføjelse til at påbyde indstilling af den urimelige handelspraksis eller at indlede passende retsforfølgning for at få påbudt, at den indstilles.
- 32 Desuden bestemmer dette direktivs artikel 13 i direktiv 2005/29, at medlemsstaterne fastsætter regler om sanktioner, der anvendes i tilfælde af overtrædelse af de nationale bestemmelser, der vedtages i forbindelse med dette direktiv, og træffer alle fornødne foranstaltninger for at sikre sanktionernes gennemførelse, idet sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsernes grovhed og have afskrækkende virkning.

- 33 Som det således fremgår af en samlet læsning af artikel 1 og artikel 11, stk. 1, første afsnit, i direktiv 2005/29, er formålet med direktivet at opnå et højt forbrugerbeskyttelsesniveau og dermed sikre, at urimelig handelspraksis bekæmpes på en effektiv måde i overensstemmelse med forbrugernes interesse (jf. i denne retning dom af 13.9.2018, *Wind Tre og Vodafone Italia*, C-54/17 og C-55/17, EU:C:2018:710, præmis 54, og af 2.2.2023, *Towarzystwo Ubezpieczeń Ż* (Vildledende standardforsikringsaftaler), C-208/21, EU:C:2023:64, præmis 81).
- 34 Dette direktiv fastsætter imidlertid blot i artikel 5, stk. 1, at urimelig handelspraksis »forbydes«, og overlader således medlemsstaterne en skønsmargen med hensyn til valget af nationale foranstaltninger, der i overensstemmelse med direktivets artikel 11 og 13 er bestemt til at bekæmpe urimelig handelspraksis, på den betingelse, at de er tilstrækkelige og effektive, og at de sanktioner, der i denne anledning fastsættes, er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelsens omfang og har en afskrækkende virkning (jf. i denne retning dom af 19.9.2018, *Bankia*, C-109/17, EU:C:2018:735, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis, og af 2.2.2023, *Towarzystwo Ubezpieczeń Ż* (Vildledende standardforsikringsaftaler), C-208/21, EU:C:2023:64, præmis 79).
- 35 Det følger heraf, at i mangel af specifik EU-retlig regulering om de proceduremæssige frister, der skal sikre, at der findes tilstrækkelige og effektive midler til at bekæmpe urimelig handelspraksis og at sanktionere dem på en effektiv, rimelig og afskrækkende måde, tilkommer det medlemsstaterne at fastsætte og anvende de nationale proceduremæssige regler på dette område (jf. analogt dom af 21.1.2021, *Whiteland Import Export*, C-308/19, EU:C:2021:47, præmis 43-45, af 13.7.2023, *Napfény-Toll*, C-615/21, EU:C:2023:573, præmis 34, og af 21.12.2023, *BMW Bank m.fl.*, C-38/21, C-47/21 og C-232/21, EU:C:2023:1014, præmis 303).
- 36 Selv om fastsættelsen og anvendelsen af disse regler henhører under medlemsstaternes kompetence, skal medlemsstaterne dog udøve denne kompetence under overholdelse af EU-retten, og de må, henset til effektivitetsprincippet, ikke i praksis gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at gennemføre denne ret (jf. i denne retning dom af 21.1.2021, *Whiteland Import Export*, C-308/19, EU:C:2021:47, præmis 46, og af 13.7.2023, *Napfény-Toll*, C-615/21, EU:C:2023:573, præmis 35 og 47).
- 37 Det skal lægges til grund, at fastsættelse af proceduremæssige frister for de nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af forbrugerbeskyttelseslovgivningen til bekæmpelse af urimelig handelspraksis er forenelig med EU-retten. Sådanne rimelige frister fastsættes nemlig i overensstemmelse med retssikkerhedsprincippet af hensyn til både de berørte virksomheder og disse myndigheder og kan ikke i praksis gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at gennemføre EU-retten (jf. analogt dom af 29.10.2015, *BBVA*, C-8/14, EU:C:2015:731, præmis 28, og af 21.1.2021, *Whiteland Import Export*, C-308/19, EU:C:2021:47, præmis 48).
- 38 Nationale regler, der fastsætter proceduremæssige frister for den konstatering af overtrædelser og pålæggelse af sanktioner, som foretages af nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af forbrugerbeskyttelseslovgivningen til bekæmpelse af urimelig handelspraksis, skal således under overholdelse af retssikkerhedsprincippet sigte til, at sagerne behandles inden for en rimelig frist, idet de dog ikke må undergrave den effektive gennemførelse af direktiv 2005/29 i den interne retsorden (jf. analogt dom af 21.1.2021, *Whiteland Import Export*, C-308/19, EU:C:2021:47, præmis 49).
- 39 Ved afgørelsen af, om en national ordning for frister fastsætter en sådan ligevægt, skal der navnlig tages hensyn til varigheden af den pågældende frist samt betingelserne for dens anvendelse, såsom det tidspunkt, fra hvilket den begynder at løbe, de metoder, der er blevet valgt, for at denne frist

begynder at løbe, samt de metoder, der gør det muligt at suspendere eller afbryde den (jf. i denne retning dom af 21.1.2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, præmis 50, og af 10.6.2021, BNP Paribas Personal Finance, C-776/19 – C-782/19, EU:C:2021:470, præmis 30).

- 40 Der skal ligeledes tages hensyn til den særlige karakter af sager, der vedrører bekæmpelse af urimelig handelspraksis, som er omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 2005/29, og navnlig til den omstændighed, at sådanne sager kan kræve en kompleks faktuel og økonomisk analyse (jf. analogt dom af 21.1.2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, præmis 51).
- 41 Med henblik på at fastsætte rimelige tidsmæssige begrænsninger for de sager, der gennemføres af de nationale myndigheder med ansvar for at håndhæve forbrugerbeskyttelseslovgivningen til bekæmpelse af urimelig handelspraksis og at sanktionere dem, pålægger retssikkerhedsprincippet i øvrigt medlemsstaterne at indføre en ordning med tilstrækkeligt præcise, klare og forudsigelige frister til, at alle de involverede aktører kan få kendskab til omfanget af de forpligtelser, som pålægges dem ved de pågældende regler, og kan handle derefter (jf. analogt dom af 11.12.2012, Kommissionen mod Spanien, C-610/10, EU:C:2012:781, præmis 49, af 3.6.2021, Jumbocarry Trading, C-39/20, EU:C:2021:435, præmis 48, og af 7.3.2024, Die Länderbahn m.fl., C-582/22, EU:C:2024:213, præmis 66).
- 42 Det følger i denne sammenhæng af Domstolens praksis vedrørende Kommissionens sager om håndhævelse af artikel 101 TEUF og 102 TEUF, at overholdelsen af princippet om en rimelig frist principielt gælder for hver enkelt fase i disse procedurer (jf. i denne retning dom af 15.10.2002, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mod Kommissionen, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P – C-252/99 P og C-254/99 P, EU:C:2002:582, præmis 199 og 230, og af 21.9.2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied mod Kommissionen, C-105/04 P, EU:C:2006:592, præmis 37-39).
- 43 Af tilsvarende grunde kan medlemsstaterne ved fastsættelsen af de proceduremæssige frister for den konstatering af overtrædelser og pålæggelse af sanktioner, som foretages af nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af forbrugerbeskyttelseslovgivningen, ikke blot fastsætte generelle regler for forældelse, som finder anvendelse på håndhævelsessagen som helhed, men ligeledes i givet fald frister for afviklingen af visse faser i denne procedure, som f.eks. fasen forud for fremsendelsen af klagepunktsmeddelelsen til den berørte virksomhed, forudsat at de pågældende frister er i overensstemmelse med de krav, der er omhandlet i denne doms præmis 38-41.
- 44 Det skal i denne forbindelse for det første bemærkes, at den rimelige karakter af varigheden af denne fase skal vurderes på grundlag af omstændighederne i den enkelte sag (jf. i denne retning dom af 13.6.2013, HGA m.fl. mod Kommissionen, C-630/11 P – C-633/11 P, EU:C:2013:387, præmis 82). Varigheden af en proceduremæssig frist for den nævnte fase skal nærmere bestemt være tilstrækkeligt lang til at sikre en velordnet afvikling af fasen (jf. i denne retning dom af 29.10.2015, BBVA, C-8/14, EU:C:2015:731, præmis 29, og af 9.9.2020, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Afvisning af en fornyet ansøgning – klagefrist), C-651/19, EU:C:2020:681, præmis 57).
- 45 Det skal ligeledes bemærkes, at i forbindelse med Kommissionens sager om håndhævelse af artikel 101 TEUF og 102 TEUF har den indledende undersøgelsesfase, som strækker sig til klagepunktsmeddelelsen, ikke blot til formål at gøre det muligt for denne institution at indsamle alle de relevante elementer, som bekræfter eller afkræfter en overtrædelse af konkurrencereglerne, men ligeledes at tage stilling til, hvilken kurs proceduren skal følge (jf. i

denne retning dom af 15.10.2002, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mod Kommissionen, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P – C-252/99 P og C-254/99 P, EU:C:2002:582, præmis 182, og af 29.9.2011, Elf Aquitaine mod Kommissionen, C-521/09 P, EU:C:2011:620, præmis 113).

- 46 Selv om en konkurrencesags kompleksitet vil kunne begrunde, at sagens indledende fase strækker sig over en lang periode (jf. i denne retning dom af 2.9.2021, Kommissionen mod Tempus Energy og Tempus Energy Technology, C-57/19 P, EU:C:2021:663, præmis 62, og af 17.11.2022, Irish Wind Farmers' Association m.fl. mod Kommissionen, C-578/21 P, EU:C:2022:898, præmis 88), har Kommissionen dog ikke ret til at forblive passiv under denne fase af sagen (jf. i denne retning dom af 18.3.1997, Guérin automobiles mod Kommissionen, C-282/95 P, EU:C:1997:159, præmis 36, og af 13.6.2013, HGA m.fl. mod Kommissionen, C-630/11 P – C-633/11 P, EU:C:2013:387, præmis 81).
- 47 Overholdelsen af retten til forsvar udgør endvidere et grundlæggende EU-retligt princip, som skal overholdes fuldt ud i forbindelse med administrative procedurer, der er omfattet af EU-retten. Inden for rammerne af en sag om overtrædelse af konkurrencereglerne er det klagepunktsmeddelelsen, som udgør en væsentlig garanti i denne henseende (jf. i denne retning dom af 26.10.2017, Global Steel Wire m.fl. mod Kommissionen, C-457/16 P og C-459/16 P – C-461/16 P, EU:C:2017:819, præmis 139 og 140, af 13.9.2018, UBS Europe m.fl., C-358/16, EU:C:2018:715, præmis 60, og af 6.10.2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, præmis 56).
- 48 Det følger heraf, at betragtningerne i denne doms præmis 45-47 ligeledes er relevante inden for rammerne af en administrativ procedure, der gennemføres på nationalt plan af en national myndighed med ansvar for håndhævelse af forbrugerbeskyttelseslovgivningen med henblik på at forfølge en overtrædelse af EU-reglerne på dette område.
- 49 Med henblik på effektivt at kunne opfylde deres forpligtelse til at gennemføre EU-lovgivningen om forbrugerbeskyttelse, er nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af forbrugerbeskyttelseslovgivningen berettigede til at prioritere de klager, de modtager, forskelligt, idet de i denne henseende råder over en vid skønsmargen (jf. analogt dom af 14.12.2000, Masterfoods og HB, C-344/98, EU:C:2000:689, præmis 46, og af 19.9.2013, EFIM mod Kommissionen, C-56/12 P, EU:C:2013:575, præmis 72 og 83).
- 50 For det andet blev der ved forordning nr. 2006/2004, der fandt anvendelse på tidspunktet for indledningen af den kontradiktoriske fase i den i hovedsagen omhandlede sag, og derefter ved forordning 2017/2394 indført en mekanisme for samarbejde og koordinering, hvorved nationale myndigheder med ansvar for anvendelsen af forbrugerbeskyttelseslovgivningen kan være foranlediget til at samarbejde og koordinere indbyrdes samt med Kommissionen med henblik på bekæmpelse af visse kategorier af de handlinger, der er omhandlet i bilaget til hver af disse forordninger, herunder direktiv 2005/29.
- 51 I overensstemmelse med artikel 9, stk. 1 og 2, i forordning nr. 2006/2004 skulle de kompetente myndigheder koordinere deres markedsovervågning og håndhævelse af forbrugerbeskyttelseslovgivningen ved at bestræbe sig på at gennemføre sideløbende undersøgelser og håndhævelsesforanstaltninger. Som det således fremgår af syvende betragtning til denne forordning, forudsætter et velfungerende indre marked og forbrugerbeskyttelse, at de kompetente myndigheder frit kan indgå i et gensidigt samarbejde om udveksling af informationer, påvisning og undersøgelse af overtrædelser, der er omfattet af den nævnte forordning, og træffe foranstaltninger med henblik på disses ophør eller forbud.

- 52 Det følger af såvel selve formålet med fasen forud for klagepunktsmeddelelsen i en håndhævelsessag om forbrugerbeskyttelse som af den vide skønsmargen, som en national myndighed med ansvar for håndhævelse af lovgivningen på dette område råder over i forbindelse med fastsættelsen af prioriteterne for sagerne på dette område, at en sådan myndighed i forbindelse med denne fase af sagen ikke alene må kunne iværksætte alle former for undersøgelsesforanstaltninger og foretage ofte komplekse faktiske og retlige vurderinger, som er nødvendige for, at myndigheden kan vurdere, om indledningen af den kontradiktoriske undersøgelsesfase er berettiget, men ligeledes vælge afhængigt af den prioritet, som myndigheden under udøvelsen af sin funktionelle uafhængighed tildeler en igangværende håndhævelsessag, det mest hensigtsmæssige tidspunkt for i givet fald at indlede den kontradiktoriske undersøgelsesfase i sagen.
- 53 En national myndighed med ansvar for håndhævelse af forbrugerbeskyttelseslovgivningen skal således have mulighed for midlertidigt at udsætte indledningen af den kontradiktoriske undersøgelsesfase i en given sag, selv om den allerede har fastlagt den angivelige overtrædelses væsentligste elementer. En sådan mulighed er i overensstemmelse med formålet om, at den pågældende myndighed skal være i stand til at gennemføre en passende behandling af alle de håndhævelsessager, som indbringes for den. Den kan ligeledes bidrage til en effektiv udnyttelse af de ressourcer, der er til rådighed, og fremme et passende samarbejde i det samarbejdsnetværk mellem de nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af forbrugerbeskyttelseslovgivningen, der blev oprettet ved forordning nr. 2006/2004, og derefter forordning 2017/2394. En sådan midlertidig udsættelse kan imidlertid ikke medføre en overskridelse af den rimelige frist, inden for hvilken fasen forud for klagepunktsmeddelelsen i en håndhævelsessag skal være afsluttet.
- 54 For det tredje skal en medlemsstat under udøvelse af sin procesautonomi ikke blot sikre den fulde virkning af EU-lovgivningen om forbrugerbeskyttelse samt retsforfølgningen og bekæmpelsen af overtrædelserne heraf, men også overholdelsen af de grundlæggende rettigheder, herunder navnlig den ret til forsvar, der tilkommer de virksomheder, der er genstand for håndhævelsessager (jf. i denne retning dom af 7.12.2010, VEBIC, C-439/08, EU:C:2010:739, præmis 63, og af 5.6.2018, Kolev m.fl., C-612/15, EU:C:2018:392, præmis 98).
- 55 I denne henseende har Domstolen allerede fastslået, at en uforholdsmæssig lang varighed af fasen forud for klagepunktsmeddelelsen kan påvirke de berørte virksomheders fremtidige muligheder for forsvar, bl.a. ved at gribe ind i deres ret til forsvar i forbindelse med den kontradiktoriske undersøgelsesfase i den håndhævelsessag, som de er genstand for. Jo længere tid, der forløber mellem en indledende undersøgelsesforanstaltning og klagepunktsmeddelelsen, desto mere sandsynligt er det, at eventuelle diskulperende beviser mod de påstande, der er fremsat i klagepunktsmeddelelsen, ikke længere kan fremskaffes eller kun vanskeligt kan fremskaffes (jf. i denne retning dom af 21.9.2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied mod Kommissionen, C-105/04 P, EU:C:2006:592, præmis 49).
- 56 Selv om rimelige proceduremæssige frister navnlig har til formål at sikre den effektive udøvelse af retten til forsvar hos de virksomheder, der er genstand for en håndhævelsessag, forholder det sig ikke desto mindre således, at en national lovgivning, som fastsætter proceduremæssige frister for pålæggelse af sanktioner, som foretages af nationale myndigheder med ansvar for at håndhæve forbrugerbeskyttelseslovgivningen til bekæmpelse af urimelig handelspraksis og at sanktionere dem, skal være tilpasset den særlige karakter af EU-retten vedrørende dette område og formålene

med, at de berørte personer gennemfører de konkurrenceretlige regler, således at den fulde virkning af disse bestemmelser ikke undermineres (jf. analogt dom af 21.1.2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, præmis 52).

- 57 I det foreliggende tilfælde er AGCM, således som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, forpligtet til at indlede den kontradiktoriske undersøgelsesfase ved at give meddelelse om klagepunkterne inden for en fast frist på 90 dage fra det tidspunkt, hvor myndigheden får kendskab til fastlæggelsen af den angivelige overtrædelses væsentligste elementer. Desuden bevirker tilsidesættelsen af den pågældende frist for det første automatisk annullation af den endelige afgørelse, der blev vedtaget af AGCM efter håndhævelsessagen, i dens helhed, både for så vidt som den vedrører indstillingen af den urimelige handelspraksis og de sanktioner, som den berørte virksomhed blev pålagt. For det andet er denne myndighed i henhold til princippet *ne bis in idem* definitivt afskåret fra at indlede en ny håndhævelsessag vedrørende den samme urimelige handelspraksis. Som det fremgår af de sagsakter, som Domstolen råder over, er formålet med disse regler at overholde virksomhedernes ret til forsvar under den håndhævelsessag, som de er genstand for, ved i god tid at underrette dem om de foreholdte klagepunkter.
- 58 Som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 107-109 og 114 i forslaget til afgørelse, risikerer anvendelsen af den pågældende frist at forpligte AGSM til at skulle behandle alle de håndhævelsessager, der indbringes for den, uden at tage hensyn til omstændighederne i den enkelte sag, men ved udelukkende at følge en kronologisk orden, hvilket således forhindrer myndigheden i at fastlægge og gennemføre prioriteter for dens sager om forbrugerbeskyttelse. Denne myndighed kunne således tvinges til at indlede undersøgelsessager på grundlag af vage faktiske og retlige grundlag eller prioritere behandlingen af bestemte kategorier af sager, som dens disponible ressourcer tillader den at behandle efter stadiet for den indledende undersøgelse, i givet fald til skade for særligt komplekse sager, som er meget skadelige for forbrugernes interesser. Et sådant indgreb i AGCM's operationelle uafhængighed er så meget desto mere sandsynligt i en situation, hvor starttidspunktet for fristen – hvorved de nærmere betingelser for, hvornår denne frist begynder at løbe, fremstår som upræcise, uklare og uforudsigelige for både denne myndighed og den berørte virksomhed – er sammenfaldende med den første indberetning om den angivelige overtrædelse til denne myndighed, idet denne således er forpligtet til straks at undersøge sagen.
- 59 Desuden kan konsekvenserne af overskridelsen af den pågældende frist forhindre AGCM i at samarbejde fuldt ud i det netværk, der blev oprettet ved forordning nr. 2006/2004 og derefter forordning 2017/2394. Som Kommissionen og AGCM med rette har gjort gældende i deres skriftlige indlæg, kan denne myndighed nemlig blive anmodet om at handle i grænseoverskridende situationer på grundlag af en indberetning fra en myndighed i en anden medlemsstat eller fra Kommissionen. Den pågældende frist er således ikke nødvendigvis tilstrækkelig til at give AGCM mulighed for at samarbejde effektivt med myndighederne i de andre medlemsstater og Kommissionen, hvilket gælder så meget desto mere, når den pågældende handelspraksis allerede havde været genstand for en indberetning i Italien og således udløst starttidspunktet for den pågældende frist.
- 60 Det skal i øvrigt for det første bemærkes, at retten til forsvar hos de virksomheder, der er genstand for en håndhævelsessag, under alle omstændigheder ikke kan tilsidesættes alene som følge af tilsidesættelsen af den pågældende frist.

- 61 Selv om det ganske vist, som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 131 i forslaget til afgørelse, er væsentligt at undgå, at en virksomheds ret til forsvar undergraves uopretteligt under den indledende fase i en håndhævelsessag i forbindelse med urimelig handelspraksis, er en sådan virksomhed stadig i stand til effektivt at udøve dens ret til forsvar, for så vidt som det sikres, at den nationale konkurrencemyndighed ikke træffer nogen afgørelse vedrørende virksomheden, uden at denne konkurrencemyndighed har gennemført en kontradiktorisk undersøgelsesfase, under hvilken det nævnte selskab fuldt ud kunne gøre sin ret til forsvar gældende.
- 62 For det andet har Domstolen i forbindelse med de nationale konkurrencemyndigheders aktiviteter med henblik på at forfølge overtrædelser af EU-konkurrencebestemmelserne allerede fastslået, at nationale forældelsesregler, der på grund af deres iboende forhold på systemisk plan er til hinder for pålæggelsen af effektive og afskrækkende sanktioner for overtrædelser af disse bestemmelser, kan gøre anvendelsen af de nævnte bestemmelser umulig eller uforholdsmæssig vanskelig. Domstolen fandt følgelig, at en national lovgivning, som fastsætter en forældelsesfrist, hvis anvendelse, henset til de meget komplekse sager, der henhører under de EU-konkurrenceretten, kan skabe en systemisk risiko for straffrihed for forhold, der udgør overtrædelser af denne ret, ikke er i overensstemmelse med effektivitetsprincippet (jf. i denne retning dom af 21.1.2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, præmis 53 og 56).
- 63 Henset til formålet med direktiv 2005/29, der er nævnt i nærværende doms præmis 33, og som er at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau og garantere, at urimelig handelspraksis bekæmpes på en effektiv måde i overensstemmelse med forbrugernes interesse, er betragtningerne i nærværende doms foregående præmis ligeledes relevante i forbindelse med de aktiviteter, der udøves af nationale konkurrencemyndigheder med ansvar for at håndhæve forbrugerbeskyttelseslovgivningen.
- 64 Som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 137-139 i forslaget til afgørelse, synes de konsekvenser, som tilsidesættelsen af den pågældende frist medfører i henhold til den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivning, imidlertid at kunne indebære en systemisk risiko for straffrihed for forhold, der udgør overtrædelser af det forbud mod urimelig handelspraksis, der blev indført ved artikel 5, stk. 1, i direktiv 2005/29. Denne lovgivning kunne nemlig indebære, at et betydeligt antal konstaterede overtrædelser af denne bestemmelse ikke gøres til genstand for effektive og afskrækkende sanktioner. Desuden kan den omstændighed, at det er umuligt for AGCM at indlede en ny håndhævelsessag med henblik på at vedtage sådanne sanktioner, i praksis tilskynde virksomheder til at opretholde en urimelig handelspraksis, der således undergraver den effektive gennemførelse af de EU-retlige bestemmelser på området, som foretages af nationale myndigheder med ansvar for at håndhæve forbrugerbeskyttelseslovgivningen.
- 65 Under disse omstændigheder kan anvendelsen af den pågældende frist på AGCM's aktiviteter, henset til betragtningerne i nærværende doms præmis 58, 59 og 64, medføre et indgreb i denne myndigheds operationelle uafhængighed samt skabe en systemisk risiko for straffrihed for forhold, der udgør overtrædelser af det forbud mod urimelig handelspraksis, der blev indført ved artikel 5, stk. 1, i direktiv 2005/29.
- 66 Det skal endvidere præciseres, at en fortolkning af national lovgivning, hvorefter konsekvenserne af AGCM's tilsidesættelse af den pågældende frist begrænses til bortfald af denne myndigheds sanktionsbeføjelse, idet denne myndighed således fortsat vil kunne pålægge en virksomhed at bringe en urimelig handelspraksis til ophør, imidlertid ikke kan udelukke, at der foreligger en sådan risiko for straffrihed og sikre en effektiv anvendelse af direktiv 2005/29. Sådanne grænser

for de handlinger, som udføres af en national myndighed med ansvar for håndhævelse af forbrugerbeskyttelseslovgivningen, er således uforenelige med medlemsstaternes forpligtelse i dette direktivs artikel 13 til at vedtage og sikre gennemførelsen af en ordning med effektive og afskrækkende sanktioner.

- 67 For så vidt som anvendelsen af den i hovedsagen omhandlede frist efter den forelæggende rets opfattelse følger af en bestemt fortolkning af national lovgivning foretaget af en højere retsinstans, skal det endvidere tilføjes, at princippet om EU-rettens forrang med henblik på at sikre virkningen af samtlige EU-retlige bestemmelser indebærer en pligt for de nationale retter til i videst muligt omfang at fortolke national lovgivning i overensstemmelse med EU-retten (dom af 6.10.2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, præmis 70 og den deri nævnte retspraksis, og af 12.10.2023, Z. (Ret til at få udleveret en duplikat af låneaftalen), C-326/22, EU:C:2023:775, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis).
- 68 Disse retter er ved anvendelsen af national lovgivning således forpligtet til i videst muligt omfang at fortolke denne lovgivning i lyset af de relevante EU-retlige bestemmelsers ordlyd og formål, idet de tager national lovgivning i dens helhed i betragtning og anvender fortolkningsmetoder, der er anerkendt i denne lovgivning, for at sikre den fulde virkning af disse bestemmelser og for at nå et resultat, der er i overensstemmelse med det resultat, der tilsigtes med nævnte bestemmelser (jf. i denne retning dom af 6.10.2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, præmis 71 og den deri nævnte retspraksis, og af 22.9.2022, Vicente (Søgsmål om betaling af advokatsalærer), C-335/21, EU:C:2022:720, præmis 72 og den deri nævnte retspraksis).
- 69 Det tilkommer således den forelæggende ret i videst muligt omfang at fortolke national lovgivning, bl.a. artikel 27, stk. 13, i lovdekret nr. 206 om forbrugerloven i den affattelse, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen, og artikel 14 i lov nr. 689/81, i overensstemmelse med EU-retten med henblik på at sikre den fulde virkning heraf. Forpligtelsen til at foretage en overensstemmende fortolkning pålægger denne ret, efter omstændighederne, at ændre en fast retspraksis, såfremt denne er baseret på en fortolkning af national lovgivning, som er uforenelig med formålene med en EU-retlig bestemmelse, og af egen drift at undlade at anvende enhver fortolkning anlagt af en højere eller endog øverste retsinstans, som er bindende for disse i medfør af national ret, hvis denne fortolkning ikke er forenelig med EU-retten (jf. i denne retning dom af 24.6.2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, præmis 78 og den deri nævnte retspraksis, af 21.1.2021, Whiteland Import Export, C-308/19, EU:C:2021:47, præmis 58, og af 13.6.2024, DG de la Función Pública, Generalitat de Catalunya og Departamento de Justicia de la Generalitat de Catalunya, C-331/22 og C-332/22, EU:C:2024:496, præmis 108 og 110).
- 70 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 11 og 13 i direktiv 2005/29, sammenholdt med effektivitetsprincippet, skal fortolkes således, at disse bestemmelser og dette princip er til hinder for en national lovgivning, som i forbindelse med en sag, der gennemføres af en national myndighed med ansvar for håndhævelse af forbrugerbeskyttelseslovgivning med henblik på at fastlægge, om der foreligger en urimelig handelspraksis, pålægger denne myndighed dels at indlede den kontradiktoriske undersøgelsesfase i sagen ved at give den berørte virksomhed meddelelse om klagepunkterne inden for en frist på 90 dage fra det tidspunkt, hvor myndigheden får kendskab til den angivelige overtrædelses væsentligste elementer, idet disse blot kan være de elementer, som er indeholdt i den første indberetning om denne overtrædelse, dels at sanktionere tilsidesættelsen af denne frist ved en annulatio af den nævnte myndigheds afgørelse i dens helhed efter håndhævelsessagen og ved bortfald af denne sidstnævntes beføjelse til at indlede en ny håndhævelsessag vedrørende den samme praksis.

Sagsomkostninger

- 71 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

Artikel 11 og 13 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked og om ændring af Rådets direktiv 84/450/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 (direktivet om urimelig handelspraksis), sammenholdt med effektivitetsprincippet,

skal fortolkes således, at

disse bestemmelser og dette princip er til hinder for en national lovgivning, som i forbindelse med en sag, der gennemføres af en national myndighed med ansvar for håndhævelse af forbrugerbeskyttelseslovgivningen med henblik på at fastlægge, om der foreligger en urimelig handelspraksis, pålægger denne myndighed dels at indlede den kontradiktoriske undersøgelsesfase i sagen ved at give den berørte virksomhed meddelelse om klagepunkterne inden for en frist på 90 dage fra det tidspunkt, hvor myndigheden får kendskab til den angivelige overtrædelses væsentligste elementer, idet disse blot kan være de elementer, som er indeholdt i den første indberetning om denne overtrædelse, dels at sanktionere tilsidesættelsen af denne frist ved en annullation af den nævnte myndigheds afgørelse i dens helhed efter håndhævelsessagen og ved bortfald af denne sidstnævntes beføjelse til at indlede en ny håndhævelsessag vedrørende den samme praksis.

Underskrifter